

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 461/2010

af 27. maj 2010

om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis inden for motorkøretøjsbranchen

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis ⁽²⁾, som erstatter Kommissionens forordning (EF) nr. 2790/1999 ⁽³⁾.

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

(3) Motorkøretøjsbranchen, som omfatter både personbiler og erhvervskøretøjer, har siden 1985 været underlagt særlige gruppefritagelsesforordninger, hvoraf den seneste er Kommissionens forordning (EF) nr. 1400/2002 af 31. juli 2002 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis i motorkøretøjsbranchen ⁽⁴⁾. I forordning (EF) nr. 2790/1999 var det udtrykkeligt fastsat, at den ikke fandt anvendelse på vertikale aftaler, hvis genstand var omfattet af anvendelsesområdet for andre gruppefritagelsesforordninger. Motorkøretøjsbranchen har derfor ikke været omfattet af denne forordning.

under henvisning til Rådets forordning nr. 19/65/EØF af 2. marts 1965 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler og samordnet praksis ⁽¹⁾, særlig artikel 1,

efter offentliggørelse af et udkast til denne forordning,

(4) Forordning (EF) nr. 1400/2002 udløber den 31. maj 2010. Der bør imidlertid fortsat gælde en gruppefritagelsesforordning for motorkøretøjsbranchen, som kan forenkle administrationen og mindske virksomhedernes omkostninger ved at overholde reglerne og samtidig sikre effektivt tilsyn med markederne i overensstemmelse med traktatens artikel 103, stk. 2, litra b).

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I henhold til forordning nr. 19/65/EØF har Kommissionen beføjelse til ved forordning at anvende artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ^(*) på visse kategorier af vertikale aftaler og tilsvarende samordnet praksis, der falder ind under artikel 101, stk. 1. Sådanne gruppefritagelsesordninger finder anvendelse på vertikale aftaler, som opfylder visse betingelser, og de kan være generelle eller sektorspecifikke.

(5) På baggrund af erfaringerne siden 2002 med hensyn til distribution af nye motorkøretøjer, distribution af reservedele samt udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde på motorkøretøjer er det muligt at afgrænse en kategori af vertikale aftaler i motorkøretøjsbranchen, som kan anses for normalt at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.

(2) Kommissionen har defineret en kategori af vertikale aftaler, som den finder normalt opfylder betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, og med henblik herpå udstedt Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

(6) Denne kategori omfatter vertikale aftaler om køb, salg og videresalg af nye motorkøretøjer, vertikale aftaler om køb, salg og videresalg af reservedele til motorkøretøjer og vertikale aftaler om udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde på sådanne køretøjer, hvis disse aftaler indgås mellem virksomheder, der ikke konkurrerer med hinanden, mellem visse konkurrenter eller af visse sammenslutninger af forhandlere eller reparatører. Den omfatter tillige vertikale aftaler, der indeholder accessoriske bestemmelser om overdragelse eller udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Udtrykket »vertikale aftaler« bør defineres således, at det omfatter både sådanne aftaler og tilsvarende samordnet praksis.

⁽¹⁾ EFT 36 af 6.3.1965, s. 533/65.

^(*) Med virkning fra 1.12.2009 er EF-traktatens artikel 81 blevet til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. De to artikler er i alt væsentligt identiske. I denne forordning skal henvisninger til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde efter omstændighederne forstås som henvisninger til EF-traktatens artikel 81.

⁽²⁾ EUT L 102 af 23.4.2010, s. 1.

⁽³⁾ EFT L 336 af 29.12.1999, s. 21.

⁽⁴⁾ EFT L 203 af 1.8.2002, s. 30.

- (7) Visse typer vertikale aftaler kan forbedre den økonomiske effektivitet inden for en produktions- eller distributionskæde ved at muliggøre en bedre koordinering mellem de deltagende virksomheder. De kan navnlig medføre en reduktion af parternes transaktions- og distributionsomkostninger og optimere deres afsætnings- og investeringsniveau.
- (8) Sandsynligheden for, at sådanne effektivitetsfremmende virkninger opvejer eventuelle konkurrenceskadelige virkninger, som skyldes begrænsninger indeholdt i vertikale aftaler, afhænger af den grad af markedsstyrke, som parterne i aftalen besidder, og dermed i hvilket omfang disse virksomheder er udsat for konkurrence fra andre leverandører af varer eller tjenester, som deres kunder anser for indbyrdes ombyttelige eller substituerbare på grund af deres egenskaber, pris og anvendelsesformål. Vertikale aftaler, der indeholder begrænsninger, som det er sandsynligt vil begrænse konkurrencen og skade forbrugerne, eller som ikke er nødvendige for at opnå de effektivitetsfremmende virkninger, bør udelukkes fra gruppefritagelsen.
- (9) Ved afgrænsningen af en gruppefritagelsesforordnings anvendelsesområde bør Kommissionen tage hensyn til konkurrenceforholdene i den relevante sektor. I den forbindelse fremgår det af de konklusioner på den indgående overvågning af motorkøretøjsbranchen, der er anført i evalueringsrapporten om anvendelsen af Kommissionens forordning (EF) nr. 1400/2002 af 28. maj 2008 ⁽¹⁾ og i Kommissionens meddelelse om den fremtidige konkurrenceretlige ramme for motorkøretøjsbranchen af 22. juli 2009 ⁽²⁾, at der bør sondres mellem aftaler om salg af nye motorkøretøjer og aftaler om udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde samt distribution af reservedele.
- (10) Hvad angår salg af nye motorkøretøjer, er der ikke tegn på nogen væsentlige mangler ved konkurrencen, der kunne tyde på, at denne sektor adskiller sig fra andre sektorer, og kræve, at den underlægges andre og strengere regler end reglerne i forordning (EU) nr. 330/2010. Markedsandelstærsklen, udelukkelsen af bestemte vertikale aftaler fra fritagelse og de øvrige betingelser i denne forordning sikrer normalt, at vertikale aftaler om salg af nye motorkøretøjer opfylder kravene i traktatens artikel 101, stk. 3. Sådanne aftaler bør derfor være omfattet af fritagelsen efter forordning (EU) nr. 330/2010, hvis de opfylder alle de i forordningen fastsatte betingelser.
- (11) Hvad angår aftaler om distribution af reservedele og om udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde, bør der tages hensyn til en række særlige karakteristika ved eftermarkedet i motorkøretøjsbranchen. I særdeleshed har de erfaringer, Kommissionen har haft med anvendelsen af forordning (EF) nr. 1400/2002, vist, at prisstigninger på individuelle reparationer kun delvis afspejles i mere driftssikre moderne biler og længere serviceintervaller. Disse tendenser hænger sammen med den teknologiske udvikling og den omstændighed, at de reservedele til motorkøretøjer, som motorkøretøjsproducenterne køber hos originaludstyrproducenter, er blevet stadigt mere komplekse og driftssikre. Komponentleverandører sælger deres produkter som reservedele på eftermarkedet både via motorkøretøjsproducenternes autoriserede reparationsnet og via uafhængige kanaler og udgør derfor en betydelig konkurrencefaktor på eftermarkedet for motorkøretøjer. EU's forbrugeres gennemsnitlige udgifter til reparation og vedligeholdelse af motorkøretøjer udgør en meget betydelig andel af deres samlede udgifter til motorkøretøjer.
- (12) Konkurrenceforholdene på eftermarkedet i motorkøretøjsbranchen har også direkte indvirkning på den offentlige sikkerhed, idet trafikikkerheden kan forringes af biler, der ikke er repareret korrekt, og på folkesundheden og miljøet, da udledninger af kuldioxid og andre luftforurenende stoffer kan være højere fra køretøjer, der ikke er blevet regelmæssigt vedligeholdt.
- (13) I det omfang, hvor der kan defineres et særskilt eftermarked, afhænger en effektiv konkurrence på markederne for køb og salg af reservedele og for reparation og vedligeholdelse af motorkøretøjer af graden af konkurrence mellem autoriserede reparatører, dvs. reparatører, der opererer inden for et reparationsnetværk etableret direkte eller indirekte af en køretøjsproducent, og mellem autoriserede og uafhængige aktører, herunder uafhængige reservedeleleverandører og reparatører. Sidstnævntes muligheder for at klare sig i konkurrencen afhænger af, om de har uhindret adgang til nødvendige inputs såsom reservedele og teknisk information.
- (14) Under hensyn til disse særlige træk er reglerne i forordning (EU) nr. 330/2010, herunder den ensartede tærskel for markedsandele på 30 %, nødvendige, men ikke tilstrækkelige til at sikre, at gruppefritagelsen kun kommer til at gælde for de vertikale aftaler om distribution af reservedele og udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde, for hvilke det med tilstrækkelig sikkerhed kan antages, at betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, er opfyldt.

⁽¹⁾ SEK(2008) 1946.

⁽²⁾ KOM(2009) 388.

- (15) Vertikale aftaler om distribution af reservedele og udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde bør derfor kun være omfattet af en gruppefritagelse, hvis de ud over de fritagelsesbetingelser, der er fastsat i forordning (EU) nr. 330/2010, også opfylder strengere krav angående visse former for alvorlige konkurrencebegrænsninger, der kan begrænse udbuddet og brugen af reservedele på eftermarkedet for motorkøretøjer.
- (16) I særdeleshed bør gruppefritagelsen ikke gælde for aftaler, der begrænser de muligheder, medlemmer af en motorkøretøjsproducents selektive distributionssystem har for at sælge reservedele til uafhængige reparatører til brug for disses reparations- eller vedligeholdelsesarbejde. Hvis uafhængige reparatører ikke har adgang til sådanne reservedele, vil de ikke kunne konkurrere effektivt med autoriserede reparatører, da de ikke vil kunne yde forbrugerne en kvalitetsservice, som bidrager til motorkøretøjernes sikkerhed og driftssikkerhed.
- (17) For at sikre en effektiv konkurrence på reparations- og vedligeholdelsesmarkederne og sætte reparatørerne i stand til at tilbyde de endelige brugere reservedele fra konkurrenter, bør gruppefritagelsen ikke omfatte vertikale aftaler, der, selv om de opfylder betingelserne i forordning (EU) nr. 330/2010, ikke desto mindre begrænser en reservedelsfabrikants muligheder for at sælge sine reservedele til autoriserede reparatører, der er medlemmer af en motorkøretøjsproducents distributionssystem, til uafhængige forhandlere af reservedele, uafhængige reparatører og endelige brugere. Dette er uden betydning for reservedelsfabrikanternes civile retlige ansvar eller motorkøretøjsproducenternes mulighed for at kræve, at autoriserede reparatører inden for deres distributionssystem udelukkende benytter reservedele af en kvalitet, der matcher de originale komponenter, der blev benyttet til at samle et bestemt motorkøretøj. Da motorkøretøjsproducenterne er direkte kontraktligt involveret i garantireparationer, gratis service og tilbagekaldelse af køretøjer, bør fritagelsen desuden omfatte aftaler, der indeholder forpligtelser for de autoriserede reparatører til ved udførelsen af dette arbejde kun at anvende reservedele leveret af motorkøretøjsproducenten.
- (18) For at give autoriserede og uafhængige reparatører og endelige brugere mulighed for at identificere producenten af motorkøretøjskomponenter eller reservedele og at vælge mellem alternative reservedele bør gruppefritagelsen endelig ikke omfatte aftaler, hvorved en producent af motorkøretøjer pålægger producenter af komponenter eller originale reservedele begrænsninger i deres adgang til konkret og synligt at placere deres varemærke eller logo på disse reservedele.
- (19) For at give alle aktører tid til at tilpasse sig denne forordning, bør anvendelsesperioden for de bestemmelser i forordning (EF) nr. 1400/2002, der omhandler vertikale aftaler om køb, salg og videresalg af nye motorkøretøjer, forlænges indtil den 31. maj 2013. Med henblik på fortsat at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af konkurrencen på eftermarkederne i motorkøretøjsbranchen bør nærværende forordning finde anvendelse på vertikale aftaler om distribution af reservedele og om udførelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejde fra den 1. juni 2010.
- (20) Kommissionen vil løbende overvåge udviklingen i motorkøretøjsbranchen og gribe ind med passende foranstaltninger, hvis den konstaterer mangler ved konkurrencen, der kan skade forbrugerne på markedet for distribution af nye motorkøretøjer, på markedet for levering af reservedele eller på markedet for eftersalgsservice for motorkøretøjer.
- (21) I henhold til artikel 29, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelsen af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 ⁽¹⁾ kan Kommissionen inddrage en gruppefritagelse efter denne forordning, hvis den i et konkret tilfælde finder, at en aftale, som er omfattet af fritagelsen efter denne forordning, ikke desto mindre har virkninger, der er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3.
- (22) En medlemsstats konkurrencemyndighed kan i henhold til artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 inddrage en fritagelse efter denne forordning for medlemsstatens område eller en del af det, hvis en aftale, som er omfattet af fritagelsen efter denne forordning, i et konkret tilfælde ikke desto mindre har virkninger, der er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3, på medlemsstatens område eller en del af det, og dette område frembyder alle et særskilt geografisk markeds karakteristika.
- (23) Ved afgørelsen af, om en fritagelse efter denne forordning bør inddrages i henhold til artikel 29 i forordning (EF) nr. 1/2003, er konkurrenceskadelige virkninger, som kan skyldes, at der findes parallelle netværk af vertikale aftaler med lignende virkninger, som betydeligt begrænser adgangen til et relevant marked eller konkurrencen på dette marked, særlig vigtige. Sådanne kumulative virkninger kan f.eks. opstå i forbindelse med selektiv distribution eller konkurrenceklausuler.

⁽¹⁾ EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1.

- (24) For at styrke tilsynet med parallelle netværk af vertikale aftaler, der har lignende konkurrencebegrænsende virkninger og dækker over 50 % af et givet marked, kan Kommissionen ved forordning erklære denne forordning uanvendelig på vertikale aftaler indeholdende bestemte begrænsninger angående det pågældende marked, hvorefter traktatens artikel 101 igen finder fuld anvendelse på disse aftaler.
- (25) For at vurdere, hvilke virkninger denne forordning har på konkurrencen inden for detailsalg af motorkøretøjer, levering af reservedele og eftersalgsservice på motorkøretøjer på det indre marked, bør der udarbejdes en evalueringsrapport om anvendelsen af denne forordning —

fremstillet af en motorkøretøjsfabrikant, hvis distributionssystem han ikke er medlem af

- f) »uafhængig forhandler«:
- i) en forhandler af reservedele til motorkøretøjer, som ikke deltager i det distributionssystem, de er oprettet af leverandøren af de motorkøretøjer, som forhandleren sælger reservedele til
 - ii) en autoriseret forhandler inden for en bestemt leverandørs distributionssystem, i det omfang forhandleren sælger reservedele til motorkøretøjer fremstillet af en motorkøretøjsfabrikant, hvis distributionssystem han ikke er medlem af

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I

FÆLLES BESTEMMELSERS

Artikel 1

Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:

- a) »vertikal aftale«: en aftale eller samordnet praksis mellem to eller flere virksomheder, der hver især i relation til aftalen eller den samordnede praksis virker inden for forskellige produktions- eller distributionsled, når disse aftaler eller denne praksis vedrører de betingelser, hvorpå parterne kan købe, sælge eller videresælge bestemte varer eller tjenesteydelser
- b) »vertikal begrænsning«: en konkurrencebegrænsning i en vertikal aftale, der falder ind under traktatens artikel 101, stk. 1
- c) »autoriseret reparatør«: en leverandør af reparations- og vedligeholdelsesydelser for motorkøretøjer, som driver virksomhed inden for et distributionssystem oprettet af en leverandør af motorkøretøjer
- d) »autoriseret forhandler«: en forhandler af reservedele til motorkøretøjer, der driver virksomhed inden for et distributionssystem oprettet af en leverandør af motorkøretøjer
- e) »uafhængig reparatør«:
 - i) en leverandør af reparations- og vedligeholdelsesydelser for motorkøretøjer, som ikke deltager i det distributionssystem, der er oprettet af leverandøren af de motorkøretøjer, han reparerer eller vedligeholder
 - ii) en autoriseret reparatør inden for en given leverandørs distributionssystem, i det omfang reparatøren udfører reparations- og vedligeholdelsesarbejde på motorkøretøjer

- g) »motorkøretøj«: et selvkørende køretøj, der er bestemt til brug på offentlig vej, og som har mindst tre hjul
- h) »reservedele«: produkter, der skal monteres i eller på et motorkøretøj for at erstatte dette køretøjs komponenter, herunder produkter, der er nødvendige for brugen af et motorkøretøj, som f.eks. smøremidler, men ikke brændstof

- i) »selektivt distributionssystem«: et distributionssystem, hvor leverandøren forpligter sig til, enten direkte eller indirekte, at sælge aftalevarerne eller -tjenesteydelserne udelukkende til forhandlere, der er udvalgt på grundlag af bestemte kriterier, og hvor disse forhandlere forpligter sig til ikke at sælge sådanne varer eller tjenester til forhandlere, der ikke er autoriseret, inden for det område, leverandøren har reserveret til dette distributionssystem.

2. I denne forordning omfatter udtrykkene »virksomhed«, »leverandør«, »producent« og »køber« tillige disses respektive forbundne virksomheder.

»Forbundne virksomheder« er:

- a) virksomheder, hvori en af aftaleparterne direkte eller indirekte
 - i) kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne, eller
 - ii) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen, direktionen eller andre organer, som repræsenterer virksomheden retligt, eller
 - iii) har ret til at lede virksomhedens forretninger
- b) virksomheder, der direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser over en af aftaleparterne
- c) virksomheder, hvori en af de i litra b) omhandlede virksomheder direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser

- d) virksomheder, hvori en aftalepart sammen med en eller flere af de virksomheder, der er omhandlet i litra a), b) og c), har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser, eller hvori to eller flere af sidstnævnte virksomheder i fællesskab har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser
- e) virksomheder, hvori de i litra a) omhandlede rettigheder eller beføjelser indehaves i fællesskab af:
- i) parter i aftalen eller deres respektive forbundne virksomheder, som omhandlet i litra a) til d), eller
 - ii) en eller flere aftaleparter eller en eller flere af deres forbundne virksomheder, jf. litra a) til d), og en eller flere tredjemænd.

KAPITEL II

VERTIKALE AFTALER OM KØB, SALG ELLER VIDERESALG AF NYE MOTORKØRETØJER*Artikel 2***Anvendelse af forordning (EF) nr. 1400/2002**

I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, finder traktatens artikel 101, stk. 1, fra den 1. juni 2010 til den 31. maj 2013 ikke anvendelse på vertikale aftaler om de betingelser, hvorpå parterne kan købe, sælge eller videresælge nye motorkøretøjer, når de fritagelsesbetingelser i forordning (EF) nr. 1400/2002, som særligt vedrører vertikale aftaler om køb, salg eller videresalg af nye motorkøretøjer, er opfyldt.

*Artikel 3***Anvendelse af forordning (EU) nr. 330/2010**

Med virkning fra den 1. juni 2013 finder forordning (EU) nr. 330/2010 anvendelse på vertikale aftaler om køb, salg og videresalg af nye motorkøretøjer.

KAPITEL III

VERTIKALE AFTALER PÅ EFTERMARKEDET FOR MOTORKØRETØJER*Artikel 4***Fritagelse**

I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, og med forbehold af denne forordnings bestemmelser finder traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendelse på vertikale aftaler om de betingelser, hvorpå parterne kan købe, sælge eller videresælge reservedele til motorkøretøjer eller udføre reparations- eller vedligeholdelsesarbejde på motorkøretøjer, når disse aftaler opfylder fritagelsesbetingelserne i forordning (EU) nr. 330/2010 og ikke indeholder nogen af de i denne forordnings artikel 5 opregnede særligt alvorlige konkurrencebegrænsninger.

Denne fritagelse finder anvendelse, for så vidt som disse aftaler indeholder vertikale begrænsninger.

*Artikel 5***Konkurrencebegrænsninger, der indebærer, at gruppefritagelsen ikke finder anvendelse — særligt alvorlige begrænsninger**

Fritagelsen efter artikel 4 gælder ikke for vertikale aftaler, der, direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har følgende formål:

- a) begrænsning af salg af reservedele til motorkøretøjer fra deltagere i et selektivt distributionssystem til uafhængige reparatører, som anvender disse dele til reparation og vedligeholdelse af et motorkøretøj
- b) begrænsning, som er aftalt mellem en leverandør af reservedele, reparations- eller diagnoseudstyr eller andet udstyr og en producent af motorkøretøjer, og som indskrænker leverandørens mulighed for at sælge disse varer til autoriserede eller uafhængige forhandlere, autoriserede eller uafhængige reparatører eller endelige brugere
- c) begrænsning, som er aftalt mellem en producent af motorkøretøjer, der anvender komponenter til førstegangsmontering af motorkøretøjer, og leverandøren af sådanne komponenter, og som indskrænker leverandørens mulighed for at anbringe sit varemærke eller logo på en konkret og synlig måde på de leverede komponenter eller reservedele.

KAPITEL IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 6***Ikke-anvendelse af denne forordning**

I henhold til artikel 1a i forordning nr. 19/65/EØF kan Kommissionen ved forordning erklære, at hvor parallelle netværk af lignende vertikale begrænsninger dækker mere end 50 % af et relevant marked, finder denne forordning ikke anvendelse på vertikale aftaler indeholdende specifikke begrænsninger vedrørende dette marked.

*Artikel 7***Overvågning og evalueringsrapport**

Kommissionen vil overvåge denne forordnings anvendelse og senest den 31. maj 2021 udarbejde en rapport om dens anvendelse under særlig hensyntagen til betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.

*Artikel 8***Gyldighedsperiode**

Denne forordning træder i kraft den 1. juni 2010.

Den anvendes indtil den 31. maj 2023.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, 27. maj 2010.

På Kommissionens vegne

José Manuel BARROSO

Formand
